

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ PTNT

HỌC VIỆN NÔNG NGHIỆP VIỆT NAM

ĐỒNG THỊ VÂN HỒNG

**NÂNG CAO NĂNG LỰC
CỦA CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ
VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG HỒNG**

**LUẬN ÁN TIẾN SĨ
CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ PHÁT TRIỂN**

HÀ NỘI, 2015

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ NÔNG NGHIỆP VÀ PTNT

HỌC VIỆN NÔNG NGHIỆP VIỆT NAM

ĐỒNG THỊ VÂN HỒNG

**NÂNG CAO NĂNG LỰC
CỦA CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ
VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG HỒNG**

CHUYÊN NGÀNH: KINH TẾ PHÁT TRIỂN

MÃ SỐ: 62.31.01.05

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

PGS.TS. NGÔ THỊ THUẬN

PGS.TS. DƯƠNG ĐỨC LÂN

HÀ NỘI, 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu được trình bày trong luận án là trung thực, khách quan và chưa từng dùng bảo vệ để lấy bất kỳ học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận án đã được cảm ơn, các thông tin trích dẫn trong luận án này đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Hà Nội, ngày tháng năm

Nghiên cứu sinh

Đông Thị Vân Hồng

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận án, tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cơ quan, các cấp lãnh đạo và các cá nhân. Tôi xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc và kính trọng tới tất cả các tập thể, cá nhân đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu.

Trước hết, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới tập thể giáo viên hướng dẫn: PGS.TS Ngô Thị Thuận - Học viện Nông nghiệp Việt Nam; PGS.TS Dương Đức Lâm – Tổng cục Dạy nghề, các thầy, cô đã trực tiếp hướng dẫn tôi rất tận tình chu đáo, kịp thời trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận án.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám đốc Học viện Nông nghiệp Việt Nam, Ban Giám hiệu Trường Cao đẳng nghề Cơ điện Hà Nội, Ban chủ nhiệm Khoa Kinh tế và phát triển nông thôn, Bộ môn Phân tích định lượng cùng toàn thể các thầy, cô giáo thuộc Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, các đơn vị chức năng thuộc Học viện Nông nghiệp Việt Nam đã trang bị cho tôi những kiến thức quý báu và tạo điều kiện thuận lợi, giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện luận án.

Tôi xin chân thành cảm ơn các vụ chức năng của Tổng cục Dạy nghề, của Bộ Nông nghiệp và PTNT, Ban Giám hiệu các trường Cao đẳng nghề vùng Đồng bằng sông Hồng đã tạo điều kiện và nhiệt tình giúp đỡ tôi trong việc thu thập thông tin phục vụ luận án.

Cuối cùng tôi xin chân thành cảm ơn đồng nghiệp, bạn bè, người thân trong gia đình đã động viên, chia sẻ, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận án.

Xin trân trọng cảm ơn!

Nghiên cứu sinh

Đông Thị Vân Hồng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH	x
DANH MỤC CÁC ĐỒ THỊ	x
DANH MỤC CÁC HỘP	x
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ	x
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	3
2.1. Mục tiêu chung	3
2.2. Mục tiêu cụ thể	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	3
3.1. Đối tượng nghiên cứu	3
3.2. Phạm vi nghiên cứu	4
3.2.1. Về nội dung	4
3.2.2. Về không gian	4
3.2.3. Về thời gian	4
4. Những đóng góp mới của luận án	4
CHƯƠNG 1 CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ NÂNG CAO NĂNG LỰC CỦA CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ	6
1.1. Lý luận về năng lực và nâng cao năng lực của các trường cao đẳng nghề	6
1.1.1. Các khái niệm	6
1.1.2. Các loại năng lực	13
1.1.3. Ý nghĩa nâng cao năng lực các trường cao đẳng nghề	15
1.1.4. Nội dung, tiêu chí đánh giá năng lực các trường cao đẳng nghề	17
1.1.5. Các yếu tố ảnh hưởng đến nâng cao năng lực các trường cao đẳng nghề	23

1.2.	Thực tiễn nâng cao năng lực của các trường cao đẳng nghề trên thế giới và ở Việt Nam	29
1.2.1.	Thực tiễn năng lực của các trường cao đẳng nghề ở các nước trên thế giới	29
1.2.2.	Thực tiễn nâng cao năng lực của các trường cao đẳng nghề ở Việt Nam	32
1.2.3.	Những bài học kinh nghiệm về nâng cao năng lực các trường cao đẳng nghề	34
1.3.	Các nghiên cứu trước đây có liên quan đến nâng cao năng lực của các trường cao đẳng nghề	35
	Tóm tắt chương 1	37
	CHƯƠNG 2 PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	38
2.1.	Đặc điểm cơ bản địa bàn nghiên cứu	38
2.1.1.	Đặc điểm chung của vùng đồng bằng sông Hồng	38
2.1.2.	Đặc điểm giáo dục và đào tạo vùng đồng bằng sông Hồng	40
2.1.3.	Đặc điểm các trường cao đẳng nghề vùng đồng bằng sông Hồng	42
2.2.	Phương pháp nghiên cứu	49
2.2.1.	Phương pháp tiếp cận nghiên cứu	49
2.2.2.	Khung phân tích năng lực các trường cao đẳng nghề	50
2.2.3.	Phương pháp chọn điểm nghiên cứu	52
2.2.4.	Phương pháp thu thập dữ liệu	53
2.2.5.	Phương pháp xử lý và tổng hợp dữ liệu	54
2.2.6.	Phương pháp phân tích thông tin	55
2.2.7.	Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu	58
2.2.8.	Cách tính toán một số chỉ tiêu nghiên cứu	59
	Tóm tắt chương 2	62
	CHƯƠNG 3 THỰC TRẠNG NĂNG LỰC CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG HỒNG	63
3.1.	Thực trạng năng lực tổ chức quản lý, đào tạo và nghiên cứu khoa học, cơ sở vật chất của các trường cao đẳng nghề vùng đồng bằng sông Hồng	63
3.1.1.	Năng lực tổ chức quản lý	63
3.1.2.	Năng lực đào tạo và nghiên cứu khoa học	72
3.1.3.	Năng lực cơ sở vật chất	80

3.1.4. Năng lực tổng hợp	85
3.2. Kết quả đào tạo nghề của các trường cao đẳng nghề	88
3.2.1. Kết quả tuyển sinh	88
3.2.2. Kết quả học tập hàng năm	90
3.2.3. Kết quả thi tốt nghiệp	91
3.2.4. Kết quả việc làm và thu nhập	95
3.3. Đánh giá năng lực các trường cao đẳng nghề vùng đồng bằng sông Hồng	98
3.3.1. Xếp hạng cấp độ năng lực	98
3.3.2. Mối quan hệ giữa năng lực yếu tố đầu vào với kết quả đào tạo của các trường cao đẳng nghề vùng đồng bằng sông Hồng	99
3.3.3. Điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội, thách thức các trường cao đẳng nghề	101
3.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến năng lực của các trường cao đẳng nghề vùng đồng bằng sông Hồng	106
3.4.1. Nhóm yếu tố bên trong	106
3.4.2. Nhóm yếu tố bên ngoài	115
3.4.3. Mức độ ảnh hưởng của các yếu tố	121
Tóm tắt chương 3	123
CHƯƠNG 4 ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO NĂNG LỰC CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ VÙNG ĐỒNG BẰNG SÔNG HỒNG	124
4.1. Những căn cứ đề xuất giải pháp	124
4.1.1. Thực trạng năng lực các trường cao đẳng nghề và bối cảnh kinh tế xã hội Việt Nam	124
4.1.2. Hội nhập kinh tế quốc tế	126
4.1.3. Chiến lược đào tạo nghề của Việt Nam giai đoạn 2015 đến năm 2020	126
4.1.4. Dự báo nhu cầu nhân lực vùng đồng bằng sông Hồng giai đoạn 2011 - 2020	127
4.2. Quan điểm và định hướng nâng cao năng lực các trường cao đẳng nghề vùng đồng bằng sông Hồng	128
4.2.1. Quan điểm	128
4.2.2. Định hướng	128
4.3. Các giải pháp	130

4.3.1. Giải pháp chung cho các trường cao đẳng nghề	130
4.3.2. Giải pháp riêng cho từng nhóm trường	142
Tóm tắt chương 4	146
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	147
1. Kết luận	147
2. Kiến nghị	148
DANH MỤC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ	151
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	152
PHỤ LỤC	156

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Bộ LĐ TB và XH	Bộ Lao động Thương binh và Xã hội
Bộ GD - ĐT	Bộ Giáo dục Đào tạo
Bộ Nông nghiệp và PTNT	Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
CBCNV	Cán bộ công nhân viên
CBQL	Cán bộ quản lý
CĐN	Cao đẳng nghề
CNH, HĐH	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
CTXH	Chính trị xã hội
CSDN	Cơ sở dạy nghề
CSVC	Cơ sở vật chất
CSSK	Chăm sóc sức khỏe
DN	Doanh nghiệp
DNNN	Doanh nghiệp Nhà nước
ĐBSH	Đồng bằng sông Hồng
ĐTĐ	Đào tạo nghề
HSSV	Học sinh sinh viên
LĐ	Lao động
NCKH	Nghiên cứu khoa học
NSNN	Ngân sách nhà nước
TBDH	Thiết bị dạy học
TCN	Trung cấp nghề
TCDN	Tổng cục Dạy nghề
TĐPTBQ	Tốc độ phát triển bình quân
THCS	Trung học cơ sở
THPT	Trung học phổ thông
TTDN	Trung tâm dạy nghề
SCN	Sơ cấp nghề
Sở LĐTB và XH	Sở Lao động Thương binh và Xã hội

DANH MỤC CÁC BẢNG

TT	Tên bảng	Trang
2.1.	Số lượng các trường đại học, cao đẳng vùng đồng bằng sông Hồng năm 2012	41
2.2.	Quá trình hình thành và phát triển các trường cao đẳng nghề	43
2.3.	Số lượng các trường cao đẳng nghề được thành lập mới hàng năm theo đơn vị hành chính của vùng	44
2.4.	Số lượng các trường cao đẳng nghề vùng đồng bằng sông Hồng được thành lập mới hàng năm theo hình thức sở hữu và cấp quản lý	45
2.5.	Các chương trình, dự án hỗ trợ các trường cao đẳng nghề vùng đồng bằng sông Hồng	48
2.6.	Tổng hợp số lượng các trường cao đẳng nghề, cán bộ quản lý, giáo viên, sinh viên, doanh nghiệp chọn khảo sát vùng đồng bằng sông Hồng	53
2.7.	Điểm chuẩn đánh giá các tiêu chí kiểm định của trường cao đẳng nghề	60
3.1.	Điểm kiểm định các tiêu chí thể hiện năng lực tổ chức quản lý của các trường cao đẳng nghề ở các tỉnh/thành phố vùng đồng bằng sông Hồng	64
3.2.	Điểm kiểm định thực tế các tiêu chí thể hiện năng lực tổ chức quản lý của các trường cao đẳng nghề thuộc hình thức sở hữu và cấp quản lý vùng đồng bằng sông Hồng	66
3.3.	Các khoản thu, chi hàng năm các trường cao đẳng nghề vùng đồng bằng sông Hồng (Tính bình quân 1 trường cao đẳng nghề điều tra)	67
3.4.	Nguồn lực tài chính các trường cao đẳng nghề năm 2012	69
3.5.	Kết quả khảo sát của cán bộ quản lý về xác định mục tiêu nhiệm vụ của các trường cao đẳng nghề vùng đồng bằng sông Hồng	71
3.6.	Điểm kiểm định các tiêu chí thể hiện năng lực đào tạo và nghiên cứu khoa học của các trường cao đẳng nghề thuộc tỉnh, thành phố vùng đồng bằng sông Hồng	73